

INFORMACIJA

Antroji Jono Kazlauskio konferencija

1994 m. lapkričio 4 d. įvyko antroji Jono Kazlauskio atminimui skirta konferencija „Jono Kazlauskio diena: istorinės gramatikos dalykai“, kas dveji metai rengiama Vilniaus universiteto Baltų filologijos katedros. Konferencijoje buvo numatyta perskaityti 14 pranešimų, turėjo veikti dvi sekcijos, tačiau negalėjus atvykti Albertui Rosinui (Vilnius), Pėteriui Vanagui (Ryga) ir Wojciechui Smoczyńskiui (Krokuva), buvo nutarta dirbti vienoje sekcijoje. Be Lietuvos mokslininkų, konferencijoje dalyvavo ir du užsienio kalbininkai – latvis Antuanas Breidakas ir jaunas mokslininkas iš Sankt Peterburgo Aleksejus Andronovas.

Keturiuose pranešimuose gvildentos baltų kalbų bei tarmių istorinės fonetikos problemos. A. Breidakas nagrinėjo neskiemeninių pusbalsių *ɫ* ir *ʎ* kilmę bei fonologinį statusą latgalių šnektose. Panašūs reiškiniai, apie kuriuos kalbėjo pranešėjas, būdingi ir šiaurinėms lietuvių šnektoms. Alekso Girdenio (Vilnius) pranešime „Pamąstymai apie Leskieno dėsni ir bevardę giminę“ įrodinėta, kad Būgos teikiamąją apytikslę Leskieno dėsni (akūtinių galūnių trumpėjimo) datą – XIII–XIV a. – veikiausiai reikėtų sieti su bevardės giminės išnykimu. Danguolė Mikulėnienė (Vilnius) iškėlė naujų duomenų, leidžiančių tikslinti **t*, **d* raidos pietinėse aukštaičių tarmėse santykinę chronologiją. Olegas Poliakovas (Vilnius) pranešime „Zur Wirkung des „Fortunatov-de Saussure’schen Gesetzes“ teigė esant labiau tikėtina, kad Saussure’o ir Fortunatovo dėsni veikė baltų–slavų epochoje.

Vienas pranešimas buvo iš akcentologijos. Jame A. Andronovas, remdamasis morfologinės akcentologijos koncepcija, pateikė lietuvių kalbos priešdėlinių veiksmažodžių kirčiavimo aprašymą,

kuriame nesuponuojamas priešdėlių polinkis į atrakciją ir išplečiamas akcentinės galios supratimas.

Likusiuose šešiuose pranešimuose buvo nagrinėjami morfologijos ir žodžių darybos klausimai. Saulius Ambrazas (Vilnius) parodė, kaip formavosi baltų kalbų *nomina attributiva* paradigma, ryškių poslinkių patyrusi baltų ir slavų kalbų senųjų kontaktų metu. Audronės Kaukienė (Klaipėda) pranešime mėginta išryškinti pagrindinius veiksnius, sąlygojusius šakninių veiksmažodžių istorinę raidą. Dalia Pakalniškienė (Klaipėda) aptarė naujausią intarpinių ir *sta*-kamienių veiksmažodžių sluoksnį – imitatyvus, Letas Palmaitis (Kaunas–Vilnius) – baltų kalbų preteritinius–prezentinius veiksmažodžius. Sergejaus Temčino (Vilnius) pranešime apžvelgtas slaviškos kilmės būdvardžių su priesagomis *-nus* ir *-nas* paplitimas lietuvių kalbos tarmėse (pirminėmis laikomos *o*-kamienės lytys). Bonifacas Stundžia (Vilnius) atkreipė dėmesį į formų įvairovę, savitą jų žaismę Antano Baranausko poetinėje kūryboje, pamėgino nustatyti pagrindinius tos įvairovės tipus.

Konferencijos pranešimų tezės išspausdintos atskiru leidinuku „Jono Kazlauskio diena: Istorinės gramatikos dalykai. Konferencijos programa ir tezės. Vilnius, 1994 m. lapkričio 4 d.“ (Vilniaus universiteto leidykla, 1994, 27 p.). Be aptartų darbų, čia rasime ir A. Rosino („Dėl Gervėčių šnektos adesyvo (*t*)-*unk* kilmės“), W. Smoczyńskio („Rzut oka na deklinację pruską“) bei P. Vanago („Verbu pagātnes celmi 16. gs.–17. gs. sākuma latviešu rakstu valodā“) pranešimų tezes.

Bonifacas Stundžia

P. Skardžiui skirta konferencija

1994 m. spalio 27–28 d. Lietuvių kalbos institute įvyko P. Skardžiui skirta konferencija, pavadinta „Lietuvių kalba: tyrėjai ir tyrimai Pranui Skardžiui (1899 03 26 – 1975 12 18) paminėti“. Ją

Apie pirmąją konferenciją žr. B XXVIII (1) 117–119.